

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Yopishtiruvchi moddalar. Muzlatish-eritish barqarorligi

Rasmiy nashr

NATIONAL STANDARD OF UZBEKISTAN

Adhesives. Freeze-thaw stability

Official edition

Ushbu O'zbekiston Milliy standarti EN 1239:1998 "Adhesives. Freeze-thaw stability" xalqaro standartiga aynan o'xshash. Ushbu O'zbekiston Milliy standarti 26.01.2025 dan boshlab O'zbekiston standartlar institutining 2024-yil 26-noyabrdagi 77/XSt-sonli buyrug'i bilan amalga kiritildi.

This National Standard of Uzbekistan is identical to the international standard EN 1239:1998 "Adhesives. Freeze-thaw stability".

Ushbu standartni O'zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi
O'zbekiston standartlar institutiga tegishli

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Yopishtiruvchi moddalar. Muzlatish-eritish barqarorligi

(EN 1239:1998, IDT)

Rasmiy nashr

O'zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘z boshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI VA TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2024 yil 26 noyabrdagi 77/XSt -sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu O‘zbekiston Milliy standarti EN 1239:1998 “Adhesives. Freeze-thaw stability” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

Mundarija

1	Qo‘llanilish doirasi.....	1
2	Standartga havolalar.....	1
3	Atamalar va ta’riflar.....	1
4	Tamoyil	1
5	Qurilmalar	2
6	Namuna olish, tekshirish va tayyorlash.....	2
7	Jarayon.....	2
8	Natijalar va tasniflarning ifodasi.....	3
9	Sinov bayonnomasi	3
	Bibliografik ma’lumotlar.....	4

Muqaddima

Ushbu hujjat (EN 1239: 2011) CEN/TC 193 “yopishtiruvchi moddalar” Texnik qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan kotibiyati AENOR tomonidan boshqariladi..

Ushbu hujjatning ba’zi elementlari patent huquqlarining predmeti bo‘lishi mumkinligiga e’tibor qaratiladi. CEN [va/yoki CENELEC] bunday patent huquqlarining birortasi yoki barchasini aniqlash uchun javobgar emas.

Ushbu hujjat EN 1239:1998 ni almashtiradi.

Oldingi versiyaga oid asosiy o‘zgartirishlar Standartga havolalarda va 8.1 da keltirilgan.

XAVFSIZLIK BAYONOTI — Ushbu hujjatdan foydalanadigan shaxslar, agar kerak bo‘lsa, oddiy laboratoriya amaliyoti bilan tanish bo‘lishi kerak. Ushbu hujjat, agar mavjud bo‘lsa, undan foydalanish bilan bog‘liq barcha xavfsizlik muammolarini hal qilishni nazarda tutmaydi. Tegishli xavfsizlik va sog‘liqni saqlash amaliyotlarini o‘rnatish va har qanday tartibga solish shartlariga rioya qilishni ta’minlash foydalanuvchining mas’uliyatidir.

ATROF-MUHIT BAYONOTI — Ushbu standartda ruxsat etilgan ba’zi materiallar atrof-muhitga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkinligi tushuniladi. Texnologik afzalliklar ushbu materiallar uchun maqbul alternativalariga olib kelganligi sababli, ular imkon qadar ushbu standartdan chiqarib tashlanadi.

Sinov oxirida standart foydalanuvchisi mahalliy qoidalarga muvofiq chiqindilarni tegishli utilizatsiya qilishga g‘amxo‘rlik qilishi kerak.

CEN/CENELEC Ichki qoidalariga ko‘ra, quyidagi mamlakatlarning milliy standartlar tashkilotlari ushbu Yevropa standartini amalga oshirishlari shart: Avstriya, Belgiya, Bolgariya, Xorvatiya, Kipr, Chexiya, Daniya, Estoniya, Finlyandiya, Frantsiya, Germaniya, Gretsiya, Vengriya, Islandiya, Irlandiya, Italiya, Latviya, Litva, Lyuksemburg, Malta, Niderlandiya, Norvegiya, Portugaliya, Ruminiya, Slovakiya, Sloveniya, Ispaniya, Shvetsiya, Shveytsariya va Buyuk Britaniya.

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Yopishtiruvchi moddalar. Muzlatish-eritish barqarorligi

Клеи. Устойчивость к замораживанию-оттаиванию

Adhesives - Freeze-thaw stability

Amalga kiritish sanasi 26.01.2025

1 Qo'llanish doirasi

Ushbu Yevropa standarti yopishtiruvchi moddalar, ularning asosiy tarkibiy qismlari va tegishli mahsulotlarning muzlash-eritish barqarorligini baholash usulini belgilaydi.

Sinov sharoitida namuna muzlamasa, sinovning ahamiyati yo'q.

2 Standartlarga havolalar

Quyidagi standart ushbu matndagi havolalar orqali ushbu standart qoidalarini tashkil etuvchi qoidalarni o'z ichiga oladi. Sanasi ko'rsatilgan havolalar uchun faqat keltirilgan nashr qo'llaniladi. Sanasi ko'rsatilmagan havolalar uchun havolali hujjatning so'nggi nashri (shu jumladan har qanday o'zgartirishlar) qo'llaniladi.

EN 923:2005+A1:2008, Yopishtiruvchi moddalar. Shartlar va ta'riflar (Adhesives. Terms and definitions);

EN 1067, Yopishtiruvchi moddalar. Sinov uchun namunalarni tekshirish va tayyorlash (Adhesives. Examination and preparation of samples for testing);

EN 12092, Yopishtiruvchi moddalar. Yopishqoqlikni aniqlash (Adhesives. Determination of viscosity);

EN ISO 15605, Yopishtiruvchi moddalar. Namuna olish (Adhesives. Sampling (ISO 15605:2000)).

3 Atamalar va ta'riflar

Ushbu hujjat maqsadlari uchun EN 923:2005+A1:2008 da berilgan atamalar va ta'riflar qo'llaniladi.

4 Tamoyil

Sinovdan o'tkazilayotgan yopishtiruvchi namunasining yopishqoqligini sinovdan o'tkazilayotgan sinov kamerasiga - 5 °C, - 10 °C, - 15 °C yoki - 20 °C tanlangan haroratda 16 soat davomida joylashtirish orqali o'lchanadi, so'ngra u ushlab turiladi. 8 soatda da (23±1) °C va nihoyat yopishtiruvchi jihati tekshiriladi.

Agar koagulum hosil bo'lmasa, sikl takrorlanadi, ya'ni namuna tanlangan haroratda yana 16 soat davomida saqlanadi va keyin (23±1) °C da 8 soat davomida maksimal uchta siklgacha saqlanadi. Yopishqoqning oxirgi yopishqoqligi o'lchanadi.

Muzlatish-eritish siklining barqarorligi tanlangan sinov harorati va ishlab chiqaruvchining spetsifikatsiya chegaralaridan oshmaydigan yopishqoqlikning oshishi bilan ko'rinadigan koagulyatsiyasiz boshdan kechirilgan sikllar soni bilan ko'rsatiladi.

1-Izoh: Tanlangan muzlash harorati sinovdan o'tkaziladigan yopishtiruvchi kimyoviy tabiatiga va yopishtiruvchi xizmatda bo'lgan harorat sharoitlariga bog'liq. Agar kerak bo'lsa, tegishli sinov haroratini aniqlash uchun dastlabki sinovlar o'tkazilishi kerak.

2-Izoh: Ushbu usul bilan olingan natijalar katta hajmli idishlarga nisbatan qo'llanilishi shart emas.

5 Qurilmalar

5.1 silindrsimon idish, balandligi 90 mm, ichki diametri 60 mm va devor qalinligi 2 mm, tepada katta teshikka ega va havo o'tkazmaydigan qopqoq bilan muhrlanishi mumkin.

Izoh: Sinov haroratida - 5 °C yoki - 10 °C idish polietilendan tayyorlanishi mumkin; past muzlash haroratida silindrsimon zanglamaydigan po'latdan yasalgan idishdan foydalanish mumkin.

5.2 sinov kamerasi, sinovdan o'tkaziladigan namunalarni o'z ichiga oladigan darajada katta shkaf, xona yoki korpus maydoni qo'shni konteynerlarning yon tomonlari o'rtasida kamida 25 mm havo bo'shlig'ini ta'minlaydi va (- 5 ± 1) haroratda boshqarilishi mumkin. °C, (- 10 ± 1) °C, (- 15 ± 1) °C, (- 15 ± 1) °C, va (- 20 ± 1) °C, mos ravishda.

5.3 Termometr, sinov kamerasi ichidagi haroratni o'lchash ± 0,5 °C bo'lishiga imkon beradi.

5.4 Viskozimetr, EN 12092 ga muvofiq, sinovdan o'tkaziladigan yopishtiruvchi yopishqoqligini aniqlash uchun.

6 Namuna olish, tekshirish va tayyorlash

Yopishqoqning muhim namunasi EN ISO 15605 ga muvofiq olinadi va EN 1067 da tavsiflanganidek sinov uchun tayyorlanadi.

7 Jarayon

7.1 mos viskozimetr yordamida EN 12092 ga muvofiq (23 ± 1)°C da namunaning yopishqoqligi o'lchanadi (5.4 ga qarang) va natijaga e'tibor beriladi.

7.2 Sinov namunasini silindrsimon idishga (200 ± 5) ml qo'yiladi (5.1 ga qarang).

7.3 Konteynerni havo o'tkazmaydigan qilib qo'yiladi va uni tanlangan muzlash haroratida o'rnatilgan sinov kamerasiga (5.2 ga qarang) 16 soatga qo'yiladi.

7.4 Konteynerni sinov kamerasidan olib tashlanadi va uni 8 soat davomida (23 ± 1) °C da eritib yuboriladi.

7.5 Shisha tayoqchani kiritish orqali namunaning holati tekshiriladi (bir hil, uning tepasida suv qatlami, qalinlashgan, qaytarilmas jellanish, elastik, kauchuk materiallar hosil bo'lishi bilan eg) va natija qayd etiladi.

Izoh: Agar qo'lda aralashtirish orqali tarqalib bo'lmaydigan ko'rinadigan koagulyatsiya hosil bo'lsa, sinov tugallangan deb hisoblanadi. Agar ushbu sinov yakuniy bo'lmasa, yopishtiruvchi keyingi to'liq muzlash-eritish davriga ta'sir qilishi kerak.

7.6 Namunani gomogenlashtiradi, bu yerda namuna sirt-suv qatlamini ko'rsatadi yoki qalinlashadi.

7.7 Ko'rinadigan koagulumni ko'rsatmasdan uchta muzlash-eritish davri tugaguniga qadar sinovni davom ettiriladi.

7.8 7.1 da tasvirlanganidek (23 ± 1) °C da namunaning yopishqoqligini yana o'lchanadi.

7.9 Sinov haroratiga, har bir sikldan keyin yopishtiruvchi holatiga (7.5 ga qarang), ko'rinadigan, ajralmas koagulum hosil bo'lmasdan yakunlangan sikllar soniga, dastlabki yopishqoqlikka (7.1 ga qarang) va aniqlangan yakuniy yopishqoqlikka (7.8 ga qarang) e'tibor beriladi.

8 Natijalar va tasniflarning ifodasi

8.1 Natijalar ifodasi

Tanlangan muzlatish haroratida sinovdan o'tgan yopishtiruvchi moddaning mu-zlash-eritish barqarorligi ko'rinadigan va ajralmaydigan koagulum hosil bo'lmasdan boshdan kechirilgan sikllar soni va yopishqoqlikning o'zgarishi ishlab chiqaruvchining spetsifikatsiya chegaralaridan oshmasligi bilan ifodalanadi.

8.2 tasnifi

Olingan sinov natijalariga ko'ra, yopishtiruvchi tasniflanadi:

“muzlatish harorati/sikllar soni”

Masalan, yopishtiruvchi EN 1239 ga muvofiq agar - 10 °C muzlash haroratida ko'rinadigan koagulyatsiyasiz uch siklga chidasa muzlatish-eritish barqarorligi sinfiga kiradi.

9 Sinov bayonnomasi

Sinov bayonnomasida quyidagilarni o'z ichiga olishi kerak:

- a) ushbu Yevropa standartiga havola, ya'ni EN 1239;
- b) sinovdan o'tkazilayotgan elimning to'liq identifikatsiyasi, xususan turi, nomi/belgisi, ishlab chiqaruvchisi va lot raqami/ta'minot sanasi;
- c) sinov davrlarida qo'llaniladigan muzlash harorati;
- d) sinovdan o'tgan yopishtiruvchining dastlabki (7.1 ga qarang) va yakuniy (7.8 ga qarang) yopishqoqligi;
- e) 8.1 ga muvofiq ifodalangan sinov natijalari;
- f) 8.2 ga muvofiq tasniflash;
- g) ushbu standartda tasvirlangan protseduraning har qanday o'zgarishi va natijaga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan har qanday holatlar;
- h) sinov sanasi.

Bibliografik ma’lumotlar

SUT 83.180

Muhim so‘zlar: yopishtiruvchi moddalar, muzlatish-eritish barqarorligi.